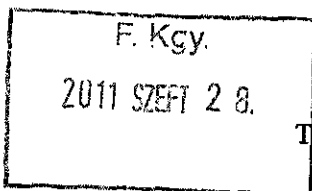

000007

NEMZETI FEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM
TÁMOGATÁSOKAT VIZSGÁLÓ IRODA

NFM/H 126 /2(2011)

Ügyintézők: dr. Bolf-Galamb Zsófia
Tel.: 7951-851**Dr. Semjén Zsófia asszony részére**
főosztályvezetőBudapest Főváros Önkormányzata
Főpolgármesteri Hivatal
Jogi és Közbeszerzési FőosztályBudapest

Tárgy: Budapest Főváros Önkormányzata és a BKK Közút Zrt., illetve a Budapest Főváros Önkormányzata és a Fővárosi Közterület-fenntartó Zrt. között kötendő közszolgáltatási szerződések tervezetei

Tisztelt Főosztályvezető Asszony!

Hivatkozással a 2011. szeptember 27-én munkatársától érkezett elektronikus levélre, a Támogatásokat Vizsgáló Iroda (TVI) a tárgybeli tervezetekkel kapcsolatban az alábbiakról tájékoztatja:

Az európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről szóló 37/2011. (III. 22) Korm. rendelet 37/2011. (III. 22.) rendelet értelmében minden támogatási tervezetet előzetesen be kell jelenteni a TVI részére. Felhívjuk szíves figyelmét, hogy a rendelet értelmében a TVI eljárási határideje harminc nap, ezért kérjük azt a jövőben a tervezetek megküldése során figyelembe venni.

Amennyiben azonban egy tervezet nem tartozik az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének hatálya alá, akkor a tervezetet nem kell a TVI részére előzetesen bejelenteni, és a támogatás nyújtása nem kötött a TVI jóváhagyó állásfoglalásához.

Az Európai Unió működéséről szóló Szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 107. cikkében szereplő feltételeknek (állami forrás, szelektivitás, előny a kedvezményezett vállalkozásnál, tagállamok közti kereskedelem érintettsége, valamint a verseny torzulása vagy ennek veszélye) egyszerre kell teljesülniük ahhoz, hogy a 37/2011. Korm. rendelet rendelkezéseit, illetve az uniós acquis-t alkalmazni kelljen.

Az Európai Unió Bírósága az Altmark Trans¹ ügyben hozott ítéltében az alábbiakat állapította meg: Ha egy adott állami intézkedést úgy kell tekinteni, mint a kedvezményezett vállalkozás

¹ C-280/00 sz. *Altmark Trans GmbH és Regierungspräsidium Magdeburg kontra Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH* ügy (EBHT 2003., I-7747. o.).

részére a közszolgáltatásokért nyújtott ellentételezést, úgy, hogy ezen vállalkozások ebből nem jutnak előnyhöz, és így nem kerülnek az intézkedés következtében a versenytársaiknál kedvezőbb helyzetbe, az ilyen beavatkozás nem tartozik az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdésének hatálya alá.

Mindazonáltal ahhoz, hogy az adott esetben egy ilyen ellentételezés ne minősüljön állami támogatásnak, az alábbi feltételeknek együttesen kell teljesülnie:

- Egyrészt a kedvezményezett vállalkozást ténylegesen közszolgáltatási kötelezettségnek kell terhelnie, és e kötelezettségnek egyértelműen meghatározottnak kell lennie.
- Másrészt az ellentételezés kiszámításának alapjául szolgáló feltételeket tárgyilagos és átlátható módon előzetesen kell megállapítani, annak elkerülése érdekében, hogy az ellentételezés olyan gazdasági előnyt tartalmazzon, amely alkalmas a kedvezményezett vállalkozás előnyben részesítésére a versenytárs vállalkozásokkal szemben. Amennyiben a tagállam anélkül fizet egy vállalkozásnak az elszenvedett veszteségeiért ellentételezést, hogy az ellentételezés alapjául szolgáló feltételeket előzetesen meghatározták volna, és később kiderül, hogy a közszolgáltatási kötelezettség végrehajtása keretében bizonyos szolgáltatások üzemeltetése nem volt gazdaságilag életképes, az ilyen ellentételezés az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében az állami támogatás.
- Harmadszor, az ellentételezés nem haladhatja meg a közszolgáltatási kötelezettségek végrehajtása során felmerülő költségek egészben vagy részben való fedezéséhez szükséges mértéket, figyelemmel az érintett bevételekre és az e kötelezettségek teljesítéséből származó méltányos nyereségre.
- Negyedszer, amikor a közszolgáltatási kötelezettség végrehajtásával megbízott vállalkozás kiválasztása nem közbeszerzési eljárás keretében történik, amely lehetővé tenné, hogy azt a jelöltet válasszák, aki a közösségnek legkevesebb költséggel járó szolgáltatást tudja nyújtani; a szükséges ellentételezés mértékét azon költségek elemzése alapján kell megállapítani, amelyet egy átlagos, jól vezetett és a szükséges közszolgáltatási követelmények kielégítéséhez eszközökkel megfelelően felszerelt vállalkozásnál e kötelezettségek végrehajtásakor felmerülnének, figyelemmel az érintett bevételekre és az e kötelezettségek teljesítéséből származó méltányos nyereségre.

Tekintettel arra, hogy a kedvezményezettek kiválasztására nem közbeszerzési eljárással került sor, a 4. feltétel vonatkozásában a második fordulatát szükséges figyelembe venni.

Abban az esetben, amikor egy adott szolgáltatásra létezik egy általánosan elfogadott piaci díjazás, közbeszerzési eljárás hiányában ez a piaci díjazás a legjobb viszonyítási alapja az ellentételezés meghatározásának.

Ahol nem létezik ilyen piaci díjazás, az ellentételezés összegét azon költségek elemzése alapján kell megállapítani, amelyet egy átlagos, jól vezetett és a szükséges közszolgáltatási követelmények kielégítéséhez szükséges eszközökkel megfelelően felszerelt vállalkozásnál e kötelezettségek végrehajtásakor felmerülnének, figyelemmel az érintett bevételekre és az e kötelezettségek teljesítéséből származó ésszerű nyereségre. A cél annak biztosítása, hogy az összeg megállapítása ne egy nem hatékonyan működő vállalkozás magas költségei alapján történjen.

A „jól vezetett vállalkozás” fogalmát illetően és hivatalos meghatározás hiányában, a tagállamoknak olyan objektív kritériumokat kell alkalmazniuk, amelyek gazdasági szempontból megfelelően reprezentálják a jó vállalatvezetést. A Bizottság szerint a profittermelés önmagában nem elégséges kritérium ahhoz, hogy a vállalkozást „jól vezetettnek” tekintsék. Azt a tényt is figyelembe kell venni, hogy a vállalkozások pénzügyi eredményét erősen befolyásolhatja a vállalkozások piaci ereje vagy a szabályok, különösen azokban az ágazatokban, ahol a leggyakoribbak az általános gazdasági érdekű szolgáltatások.

A Bizottság szerint a „jól vezetett vállalkozás” fogalmába tartozik a hatályos nemzeti, uniós vagy nemzetközi számviteli standardoknak való megfelelés. A tagállamok elemzéseiket alapozhatják többek között a termelékenységi mutatókra (pl. forgalom/működő tőke, összköltség/forgalom, forgalom/foglalkoztatott, hozzáadott érték/foglalkoztatott, élő-munkaköltség/hozzáadott érték). A tagállamok olyan mutatókat is alkalmazhatnak, amelyek a szolgáltatás minőségét a felhasználók elvárásaihoz viszonyítják. Az általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtásával megbízott olyan vállalkozás, amely nem felel meg az érintett tagállam által meghatározott minőségi kritériumoknak, nem „jól vezetett” vállalkozás, még ha a költségei alacsonyak is.

Azok a vállalkozások, amelyek rendelkeznek a hatékony vállalatvezetés említett mutatóival, reprezentatív átlagos vállalkozásnak tekinthetők. Azonban a költségszerkezetek elemzésekor és összehasonlításakor figyelembe kell venni a szóban forgó vállalkozás méretét és azt a tényt, hogy bizonyos ágazatokban egymás mellett létezhetnek a legkülönbözőbb költségszerkezetű vállalkozások.

Az érintett ágazatban működő „átlagos” vállalkozás költségeire való hivatkozás arra utal, hogy jelentős számban vannak azok a vállalkozások, amelyek költségeit figyelembe lehet venni. Ezek a vállalkozások lehetnek ugyanabban a tagállamban, vagy más tagállamokban. A Bizottság ugyanakkor úgy véli, hogy nem lehet hivatkozni egy másik régióban működő olyan vállalkozás költségeire, amely abban a régióban monopolhelyzetet élvez vagy az uniós jogszabályoknak nem megfelelő feltételek mellett részesül közszolgáltatásért nyújtott ellentételezésben. A figyelembe veendő költségek az általános gazdasági érdekű szolgáltatáshoz kapcsolódó költségek.

Ha a tagállam bizonyítani tudja, hogy a közszolgáltatás nyújtásával megbízott vállalkozás költségszerkezete megfelel az érintett ágazatban működő hatékony és összehasonlítható vállalkozások átlagos költségszerkezetének, az ellentételezés összege, amely lehetővé teszi a vállalkozás számára költségei fedezését, beleértve az ésszerű nyereséget, nem minősül állami támogatásnak.

A „szükséges eszközökkel megfelelően felszerelt vállalkozás” kifejezés egy olyan vállalkozást jelent, amely rendelkezik azokkal a szükséges forrásokkal, amelyekkel az általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtásával megbízott vállalkozás azonnal el tudja látni közszolgáltatási kötelezettségeit.

Amennyiben a fentiek alapján a támogatást nyújtó megítélése szerint a támogatások eleget tesznek az Altmark ítéletben foglalt feltételeknek, annak nem szükséges a TVI általi előzetes jóváhagyása.

A két tervezetben az 1-3. feltétel – a TVI rendelkezésére álló rövid idő alatti áttekintés alapján – nagy valószínűséggel teljesül, azonban a 4. feltétel vonatkozásában a TVI nem tud állást foglalni, tekintettel arra, hogy az adott piac tekintetében nem rendelkezik ismeretekkel.

Megjegyezzük azonban, hogy a gyakorlat alapján az Európai Bizottság és az Európai Unió Bírósága kevés esetben fogadta el az Altnark feltételek teljesülésével való érvelést a közszolgáltatások ellentételezése során. A nagyobb jogbiztonság érdekében megfontolásra javasoljuk a tervezetek átdolgozását a 2005/842/EK határozat alapján. Fontos kiemelni, hogy a vonatkozó szabályok 2012 elején változni fognak, ezért a szerződődést ebben az esetben valószínűleg módosítani lesz szükséges annak érdekében, hogy az új szabályoknak is megfeleljen.

Felhívom szíves figyelmét, hogy a Támogatásokat Vizsgáló Iroda a rendelkezésre álló információk alapján adta ki véleményét. Mivel 2004. május 1-től az állami támogatások versenyszempontú ellenőrzése az Európai Bizottság hatáskörébe került, a TVI véleménye nem köti a Bizottságot, és a Bizottság esetleges vizsgálata során a TVI véleményétől eltérő megállapítást tehet.

Budapest, 2011. szeptember 27.

Üdvözlettel:

dr. Remetei Főleg Zsuzsanna
dr. Remetei Főleg Zsuzsanna
főosztályvezető-helyettes